

Dokumentacja Zintegrowanego Systemu Zarządzania**INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
ZAKŁADU ENERGETYKI CIEPLNEJ Sp.z.o.o.
W INOWROCŁAWIU
CIEPŁOWNIA NR 1 „RĄBIN”**

Opracował:	Specjalista ds.BHP i P.POŻ Włodzimierz Zagrodnik	19.05.2008 r.
Sprawdził:	Pełnomocnik ds. ZSZ: Marek Syrczyński
	Koordinator ds. Systemów Zarządzania: Krzysztof Wrzos
Zatwierdził:	Dyrektor: Arkadiusz Benke
	IMIĘ I NAZWISKO	DATA	PODPIS

UWAGA

„Wszelkie prawa do Instrukcji, są zastrzeżone. Zabrania się: dokonywania zmian treści, kopiowania i rozpowszechniania dokumentu bez zgody Dyrektora Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Inowrocławiu.

Wszelkich zmian w instrukcji należy dokonywać zgodnie z procedurą DS-01 „Opracowywanie i nadzorowanie dokumentacji ZSZ”.

Koordinator ds. Systemów Zarządzania przechowuje zatwierdzony oryginał instrukcji i odpowiada za zgodność treści, wersji papierowej i elektronicznej dokumentu. Dystrybucja papierowej wersji instrukcji odbywa się za rozdzielnikiem, jako kopia nadzorowana.

Zabronione jest robienie kopii z kopii nadzorowanej.

SPIS TREŚCI

Podstawa prawna.....	3
ROZDZIAŁ I Postanowienia ogólne.....	4
ROZDZIAŁ II Wprowadzenie.....	5
ROZDZIAŁ III Charakterystyka pożarowa obiektu.....	6
ROZDZIAŁ IV Charakterystyka pożarowa surowców stosowanych w zakładzie oraz wymagania przeciwpożarowe	10
ROZDZIAŁ V Zapobieganie powstawania pożarów	15
ROZDZIAŁ VI Zabezpieczenie prac pożarowo niebezpiecznych	17
ROZDZIAŁ VII Zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego	20
ROZDZIAŁ VIII Organizacja i warunki ewakuacji	23
ROZDZIAŁ IX Instrukcja alarmowania w przypadku powstania pożaru, telefony alarmowe.	30
ROZDZIAŁ X Zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi	34
ROZDZIAŁ XI Znaki graficzne z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz ewakuacji	35
Załączniki do instrukcji	43, 44, 46,
Tabela zmian	42
Podpis pracowników zapoznanych z instrukcją	47

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 1991 r. Nr 88 poz. 400 z późniejszymi zmianami Dz. U. Nr 147, poz. 1230 z 2002 r.).
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1229).ze zmianami Dz U Nr 52,poz. 452 z 2003 r, oraz Dz. U. Nr 100, poz. 835 z 2005 r.
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75 poz. 690 z 2002r.).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. r. Nr 80. poz. 563 z 2006 r.).
5. PN-92/N-01 256/01 - Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
6. PN-92/N-01 256/02 - Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

1. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla ZEC Sp.z.o.o. zwana dalej instrukcją określa:
 - a) źródła powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru,
 - b) zasady zapobiegania powstawaniu pożaru,
 - c) zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo,
 - d) zasady rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego, oraz zasady jego obsługi i użycia w czasie akcji gaśniczej,
 - e) organizację i warunki ewakuacji,
 - f) zasady postępowania na wypadek pożaru,
 - g) zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.
2. Postanowienia Instrukcji obowiązują wszystkich pracowników ZEC Sp.z.o.o.
3. Z postanowieniami należy zapoznać wszystkich pracowników ZEC Sp.z.o.o.
4. Przyjęcie do wiadomości postanowień Instrukcji, pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem na oświadczeniu.
5. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 1 do Instrukcji. Oświadczenie to, należy włączyć do akt osobowych pracownika.
6. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po każdych zmianach sposobu użytkowania obiektu, lub procesu technologicznego, które mają wpływ na warunki ochrony przeciwpożarowej.
7. Przeprowadzić próbną wstępną (sprawdzającą ewakuację) z budynku raz na dwa lata. O planowanej ewakuacji powiadomić Komendę Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej. Powiadomienie powinno być z siedmiodniowym wyprzedzeniem przed planowanymi ćwiczeniami.

Rozdział II

Wprowadzenie

Zakład Energetyki Ciepłej w Inowrocławiu obejmuje obiekty Ciepłowni Nr 1 „Rąbin” przy ulicy Torowej 40, Ciepłowni Nr 2, przy ulicy Św.Ducha.

Ciepłownia Nr 1 „Rąbin” stanowi źródło podstawowe i posiada największą wydajność, natomiast Ciepłownia Nr 2 „Św.Ducha” stanowi źródło rezerwowe i jest uruchamiana tylko w okresie letnim w przypadku prowadzenia prac remontowych Ciepłowni Nr 1 „Rąbin”.

W skład Ciepłowni Nr 1 wchodzi:

1. Budynek Główny Ciepłowni.
2. Zaplecze remontowe.
3. Garaże.
4. Dział Transportu – zajezdnia lokomotywy.
5. Stacja regeneracji wymienników.
6. Stacja uzdatniania wody.
7. Dział energetyczny.

Budynki wyszczególnione od 3 do 7 są budynkami wolnostojącymi oddalonymi w bezpiecznej strefie pożarowej od budynku głównego Ciepłowni.

Rozdział III

Charakterystyka pożarowa obiektu

Budynek jest obiektem wolnostojącym.

Jest to budynek pięciokondygnacyjny, niepodpiwniczony, konstrukcji stalowej szkieletowej, ze stropami monolitycznymi żelbetowymi na belkach stalowych, z podestami stalowymi w części kotłowej, ze ścianami zewnętrznymi z blach fałdowych i z dachem płaskim dwuspadowym pokrytym papą.

1. W budynku mieści się:

- na poziomie „0” – hala odzūżlania, pompowania, kompresorownia, warsztat mechaniczny,
- na poziomie 3,90 – hala kotłów, sterownia, pomieszczenia socjalne,
- na poziomie 7,50 – pomieszczenia biurowe, odgazowanie, wymiennikownia,
- na poziomie 11,10 – pomieszczenia AKP i A, magazyny podręczne na aparaturę pomiarową,
- na poziomie 17,0 – nawęglanie,

Fundamenty – stropy żelbetowe pod słupy – ławy i podwaliny żelbetowe pod ścianami.

Wszystkie stopy fundamentowe z betonu $R_w = 170$ at., a ławy fundamentowe z $R_w = 140$ at. Zabezpieczone przeciwwilgociowo i przeciw agresywnej wodzie gruntowej.

Szkielet – słupy stalowe blachownicowe, belki i podciągł stalowe blachownicowe i z profili walcowanych, bunkry nawęglania stalowe.

Stropy – płyty żelbetowe wylewane na mokro oparte na belkach stalowych.

Dach – dźwigary kratowe stalowe o rozstawie 6m oraz blacha fałdowa ocynkowana. Pokrycie trzykrotne papą, ocieplane wełną mineralną.

Schody – klatki schodowe żelbetowe wylewane na mokro. Schody technologiczne – stalowe. Schody żelbetowe na klatkach schodowych posiadają szerokość 1,2m.

Ściany zewnętrzne – konstrukcyjne z cegły kratówki kl.100 na zaprawie RZ = 50 at., blacha fałdowana, jednostronnie powlekana.

Ścianki działowe - z cegły dziurawki kl.100 Rz = 30 at. Podłoże posadzek parteru z betonu $R_w = 110$ at.

Okna – stalowe.

Wrota i drzwi – stalowe.

W części socjalnej – drzwi drewniane płytowe.

Wykładziny ścian w umywalniach, natryskach i WC z płytek glazurowanych do wysokości 2m, w pokoju załogi glazura 1,6 x 3,0m.

Tynki III kat., w hali kotłowni tynk cementowy zatrąty na gładko.

Malowanie w części socjalnej – farba emulsyjna, w hali kotłowni oraz w pomieszczeniach technologicznych i pomocniczych - białkowanie.

Naroże (styki i podłogi ścian sufitu zaokrąglone). Szklenie okien podwójne, szybami klejonymi.

Parapety betonowe, wykończone przez zatarcie zewnątrz – fartuchy blaszane z blachy ocynkowanej.

Wykończenie zewnętrzne – fragmenty murowane ścian tynkowane tynkiem cementowym, płukany – kolor jasny.

Rynny, rury spustowe i obróbki blacharskie z blachy ocynkowanej.

Izolacja przeciwwilgociowa w ścianach 2 x papa smołowa na lepiku.

2. Wymiary budynku.

Długość – 48,0 m

Szerokość – 18,0 m

Wysokość – 18,22 m

Kubatura – 16,662 m³Powierzchnia zabudowy – 923,45 m²**3. Zatrudnienie**

W budynku zatrudnionych jest 53 pracowników.

Zatrudnienie na poszczególnych zmianach wynosi:

I zmiana - 39

II zmiana - 7

III zmiana - 7

4. Budynek został zakwalifikowany do kategorii ZL III zagrożenia ludzi.**5. Klasa odporności pożarowej budynku.** Budynek posiada klasę odporności ogniowej „C”.**6. Obciążenie ogniowe – do 500 MJ / m².****7. Drogi pożarowe**

Do budynku Ciepłowni prowadzi droga pożarowa o utwardzonej nawierzchni, umożliwiająca dojazd o każdej porze roku pojazdom jednostek Straży Pożarnej.

8. W budynku Ciepłowni oprócz powierzchni produkcyjnych znajdują się pomieszczenia biurowe i socjalne.**9. Czerpanie wody do gaszenia pożaru jest możliwe z hydrantów wewnętrznych z węzłem płaskokładowym, znajdujących się na klatce schodowej począwszy od poziomu „0” do „17” jak również z hydrantów zewnętrznych.****10. Strefy pożarowe.**Budynek Ciepłowni posiada strefy pożarowe oddzielone od innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego. Dopuszczalne powierzchnie stref pożarowych nie przekraczają 3.000 m² .

Ściany i stropy stanowiące elementy oddzielenia przeciwpożarowego wykonane są z materiałów niepalnych, a występujące w nich otwory zamykane są za pomocą drzwi wykonanych z drewna (wewnętrzne) bądź stalowe (zewnętrzne).

11. Warunki ewakuacji.

Z pomieszczeń na poszczególnych poziomach zapewniona jest możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku drogami ewakuacyjnymi.

Na każdym poziomie znajdują się dwa niezależne wyjścia, a na poziomie 3,90 (poziom palaczy), jako wyjścia ewakuacyjne mogą służyć schody technologiczne prowadzące na zewnątrz budynku. Drogi ewakuacyjne oznakowane są znakami graficznymi dotyczącymi ewakuacji. Osoby odpowiedzialne za ewakuację zostają wyznaczone przez kierującego akcją gaszenia pożaru.

Jako miejsce dla ewakuowanych osób wyznacza się plac węglowy.

12. Wyposażenie w sprzęt przeciwpożarowy.

Budynek wyposażony jest w podręczny sprzęt gaśniczy, gaśnice śniegowe (BC) i proszkowe (ABC).

13. Potencjalne źródła powstawania pożaru to:

- Instalacje i urządzenia elektryczne,
- Urządzenia energetyczne (kotły),
- Zaproszenie ognia,
- Używanie i przechowywanie materiałów pożarowo niebezpiecznych,
- Prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo z otwartym ogniem, spawanie elektryczne i gazowe, itp.

14. Zagrożeniem dla ludzi w czasie pożaru jest zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych, zatrucie gazami toksycznymi powstającymi podczas spalania, szczególnie podczas spalania tworzyw sztucznych

Rozdział IV

Charakterystyka pożarowa surowców stosowanych w zakładzie oraz wymagania przeciwpożarowe odnośnie magazynowania surowców

1. Węgiel

Jest materiałem palnym. Pali się powoli. Ciepło spalania węgla wynosi przeciętnie 5 Mcal/kg (23 MJ/kg). Magazynowany na składowiskach może ulec samozapaleniu. Ułożony w zwałach na zewnątrz budynku utlenia się pod wpływem warunków atmosferycznych. W temperaturze około 60°C może nastąpić samozapalenie się węgla. Powstanie pożaru węgla na składowisku może mieć miejsce w sytuacji:

- magazynowania węgla w pobliżu ognia otwartego i różnych źródeł ciepła,
- używania ognia otwartego w pobliżu składu węgla,
- składowania węgla na placach uzbrojonych w rurociągi ciepłe,
- wysypywania na węgiel lub w zetknięciu z nim gorącego żużla i popiołu,
- nie ugniatania zwałów węgla,
- nie przestrzegania ustaleń zawartych w normie dotyczącej składowania węgla kamiennego oraz norm związanych ze składami węgla.

Paliwa stałe, do których należy węgiel kamienny składowane są w zależności od ich przekroju i wielkości zużycia w magazynach otwartych i zamkniętych. Układa się je w formie pryzm. Pryzmy węgla formować należy w odstępach nie mniejszych niż 3 m lub przedzielać ścianami przeciwpożarowymi. Dopuszczalna wysokość pryzm w zależności od asortymentów węgla wynosi:

- grysik, miął drobny - 8 m,
- groszek I, groszek II - 6 m,
- brykiety z węgla kamiennego - 6 m,
- kostka, orzech I i II, przerosty I, II, III, IV oraz niesortowany – 4 m.

W ciągu trzech miesięcy od chwili złożenia w magazynie paliw należy codziennie obserwować czy nie następuje samozapalenie się węgla.

Samozapalenie się węgla objawia się zewnętrznie przez szybkie wysychanie w takich miejscach wody deszczowej i pojawienie się obłoczków pary wodnej, ukazywanie się wilgotnych plam, które znikają po wschodzie słońca, powstawanie charakterystycznego zapachu i pojawienie się popiołu oraz nalotu siarki, a w okresie zimowym szybkie tajenie śniegu w miejscach nagranych.

Niezależnie od obserwacji przeprowadza się pomiary temperatury wewnątrz zwału za pomocą specjalnych termometrów zamkniętych od dołu w cienkościennych metalowych rurkach o średnicy 25 mm. Termometry rozmieszcza się w odstępach 10 - 25 m w zwałach.

Pomiary rozpoczynać należy po dwóch tygodniach od chwili zmagazynowania. Temperatura krytyczna po przekroczeniu której następuje samozapalenie wynosi 60°C, czyli następuje samorzutnie dalszy nieodwracalny proces zgrzewania się węgla.

Z miejsc nagranych do tej temperatury należy natychmiast usunąć węgiel, rozrzucając go cienką warstwą.

Gniazdo samozapłonu lub ośrodek pożaru węgla należy gasić najlepiej mlekiem wapiennym lub dużą ilością wody.

W czasie gaszenia może wydzielać się tlenek węgla.

2. Kwas solny

Kwas solny magazynowany jest w dwóch zbiornikach o pojemności 2m³ każdy. Zbiorniki usytuowane na zewnątrz posiadają tacę ze studzienką odpływową.

Klasyfikacja materiału: RID - kl. 8.

Klasa toksyczności: środek szkodliwy (przy stężeniach 10% i wyższych).

Klasa niebezpieczeństwa pożarowego: ciecz niepalna.

Grupa samozapalenia: ciecz niepalna.

Klasa wybuchowości: pary niepalne.

Kwas solny jest cieczą niepalną, reaguje jednak z większością metali z wydzieleniem wodoru, co może stwarzać zagrożenie wybuchem.

W reakcjach z wieloma związkami wydzielają się silne toksyczne gazy, jak siarkowodór, cyjanowodór, arsenowodór, chlor i inne.

Reaguje także ze związkami utleniającymi (utlenia się do wolnego chloru).

W kontakcie z żywą tkanką działa żrąco, powoduje uszkodzenia skóry i błon śluzowych, oczu, dróg oddechowych.

Dane pożarowo - wybuchowe

Kwas solny jest substancją niepalną, reaguje z metalami i wydzielą wodór tworzący w szerokim zakresie stężeń mieszaniny wybuchowe z powietrzem.

Działanie na organizm człowieka

Zatrucie najczęściej spowodowane jest wdychaniem par kwasu, rzadziej następuje po spożyciu kwasu solnego. Uszkodzenia tkanki wywołane są bezpośrednim kontaktem z roztworem lub parami. Wdychanie par kwasu solnego powoduje ostre podrażnienie górnych dróg oddechowych. Objawami są: chrypka, uczucie duszności, katar, kaszel, krztuszenie, kłucie w klatce piersiowej, bóle i zawroty głowy. Po 6 - 8 godzinnym okresie utajenia: obrzęk płuc, ucisk, duszenia, zawroty głowy, pienista wydzielina, sinica. Działanie par i cieczy na oczy powoduje stan zapalny spojówki, uszkodzenie rogówki. Objawy: ból, łzawienie, światłowstręt. W ciężkich przypadkach obrzęk i martwica głębiej położonych tkanek. Może nastąpić utrata wzroku.

Niszczenie i neutralizacja

Niewielką ilość rozlanego kwasu zasypać kwaśnym węglanem sodowym, a następnie spłukać dużą ilością wody.

Większe ilości neutralizować wapnem gaszonym lub wodorotlenkiem sodowym w roztworze dodając środek neutralizujący stopniowo niewielkimi porcjami. Powstałe roztwory przed usunięciem do kanalizacji rozcieńczyć do osiągnięcia stężeń i pH w granicach dopuszczalnych.

3. Kwas azotowy

Kwas azotowy zmagazynowany jest w 2 zbiornikach na zewnątrz o pojemności 450 litrów. Zbiornik posiada tacę bezodpływową w przypadku rozszczelnienia zbiornika.

Klasyfikacja materiału: RID - kl.8

Klasa toksyczności: środek szkodliwy.

Klasa niebezpieczeństwa pożarowego: ciecz niepalna.

Grupa samozapalenia (zapłonowa): ciecz niepalna.

Klasa wybuchowości: pary nie tworzą mieszanin wybuchowych z powietrzem.

Właściwości niebezpieczne

Kwas azotowy jest substancją żrącą i utleniającą.

Zarówno w postaci cieczy jak i par powoduje uszkodzenia skóry i błon śluzowych prowadząc do powstania trudno gojących się ran. Pary działają silnie drażniąco na błony śluzowe oczu i dróg oddechowych oraz skórę. Reaguje z większością metali powodując przeważnie ich pasywację (np. aluminium) lub utlenianie z wydzieleniem tlenków azotu. Wydzielanie wodoru może nastąpić podczas reakcji kwasu rozcieńczonego wodą z metalami np. w czasie gaszenia wodą pożarów w obecności kwasu azotowego. W zetknięciu z materiałami łatwo palnymi pochodzenia organicznego kwas azotowy może spowodować ich zapalenie. Reakcje kwasu azotowego w tym stężeniu mogą przebiegać bardzo gwałtownie i mieć charakter eksplozji. Towarzyszy im często duży efekt cieplny, emisja toksycznych tlenków azotu i aerozoli kwasu.

Tlenki azotu wydzielają się również podczas powolnego rozkładu kwasu pod wpływem światła i ciepła.

Dane pożarowo – wybuchowe

Ciecz niepalna. Pary nie tworzą mieszanin wybuchowych z powietrzem. Ma właściwości silnie utleniające. Zagrożenie pożarem i wybuchem w zetknięciu z materiałami łatwo palnymi oraz podczas reakcji przebiegających z wydzielaniem wodoru (z metalami).

Działanie na organizm człowieka

Kwas azotowy jest toksyczny głównie ze względu na niszczące działanie na żywą tkankę. Powoduje silne oparzenia w zetknięciu ze skórą. Spożyty doustnie powoduje zniszczenie przewodu pokarmowego. Pary działają silnie żrąco na błony śluzowe dróg oddechowych, oczy.

Objawy zatrucia ostrego - doustnie natychmiastowe silne bóle w jamie ustnej, gardle, przełyku i żołądka. Wymioty krwawe lub treścią brunatną. Wstrząs (przyspieszone tętno, następuje spadek ciśnienia krwi, osłabienie czynności serca, zapaść).

Uszkodzenia przełyku, ścian żołądka, uszkodzenie tętnic, porażenie naczyń krwionośnych jamy brzusznej.

Rozdział V

Zapobieganie powstawania pożaru.

1. Czynności zabronione:

- a) używanie ognia otwartego, palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, odpowiednio oznakowanych (palenie tytoniu tylko w miejscach wyznaczonych - palarnie),
- b) podgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od budynku,
- c) palenie śmieci i odpadków lub wysypywanie gorącego popiołu i żużla, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów oraz w mniejszej odległości od tych obiektów niż 10 m,
- d) przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0.5 m od urządzeń, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się powyżej 100°C,
- e) użytkowanie niesprawnych urządzeń elektrycznych, ustawianie bezpośrednio na podłożu palnym urządzeń grzewczych,
- f) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, za wyjątkiem materiałów trudnozapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości, co najmniej 0.05 m od żarówki,
- g) bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem
składowanie jakichkolwiek materiałów i przedmiotów na drogach ogólnej komunikacji, służących ewakuacji,
- h) zamykanie wyjść ewakuacyjnych oraz blokowanie dróg ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- i) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - > hydrantów, podręcznego sprzętu gaśniczego,
 - > urządzeń uruchamiających i sterujących instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego budynku,
 - > wyjścia ewakuacyjnego,
 - > wyłącznika głównego prądu i tablic elektrycznych.

2. *Używanie i przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo w niedozwolonej ilości.*

Za materiały niebezpieczne pożarowo należy uważać:

- a) **ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C,**
- b) **gazy palne,**
- c) **ciała stałe wytwarzające w zetknięciu z wodą lub parą wodną gazy palne,**
- d) **ciała stałe zapalające się samorzutnie w powietrzu,**
- e) **ciała stałe jednorodne o temperaturze samozapalenia poniżej 200° C,**
- f) **materiały mające skłonność do samozapalenia, materiały wybuchowe i pirotechniczne.**

3. *W budynku należy:*

- 1) umieścić w miejscach i pomieszczeniach ogólnie dostępnych wykazy telefonów alarmowych oraz instrukcję postępowania na wypadek pożaru.
- 2) zgodnie z aktualnie obowiązującymi Polskimi Normami oznakować:
 - a) drogi, wyjścia i kierunki ewakuacji,
 - b) miejsca usytuowania urządzeń alarmowych przeciwpożarowych (ręcznych przycisków pożarowych),
 - c) lokalizację przeciwpożarowego wyłącznika prądu elektrycznego,
 - d) miejsca, w których znajduje się podręczny sprzęt gaśniczy oraz hydranty,
- 3) wykonywać okresowo następujące czynności:
 - a) przeprowadzić pomiary rezystancji izolacji przewodów roboczych instalacji elektrycznej, co najmniej raz na 5 lat,
 - b) przeprowadzić badanie instalacji odgromowej co najmniej raz na 5 lat,
 - c) przegląd stanu technicznego i badanie szczelności instalacji gazowej raz w roku,
 - d) przegląd podręcznego sprzętu gaśniczego nie rzadziej niż raz w roku.

Sprawdzenie ciśnienia wyrzutnika środka gaśniczego (gaśnice proszkowe), waga środka gaśniczego (gaśnice CO₂). Zgodnie z instrukcją fabryczną, w określonym czasie przez producenta dokonać legalizacji zbiornika gaśnicy i przeładować środek gaśniczy.

Rozdział VI

Zabezpieczenie prac pożarowo niebezpiecznych

Przez prace pożarowo niebezpieczne należy rozumieć przede wszystkim prace wykonywane przy użyciu ognia otwartego oraz w wysokich temperaturach (spawanie gazowe i elektryczne, cięcie, lutowanie, itp.). Prace niebezpieczne pożarowo jak prace remontowo budowlane, związane z użyciem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz budynku lub na przyległym do niego terenie, należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

1. Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo wykonawca jest zobowiązany:
 - ocenić zagrożenie pożarowe miejsca w którym te prace będą wykonywane,
 - ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu nie dopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
 - należy wyznaczyć osobę odpowiedzialną za zabezpieczenie miejsca po zakończonych pracach. Dokonywać sprawdzeń co 2 godziny w tych miejscach. Kontrolowanie powinno odbywać się przez osiem godzin od chwili zakończenia prac.

2. Rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu przez wykonawcę pisemnego zezwolenia na ich przeprowadzenie. Wzór zezwolenia określa załącznik nr 2 (wzór na końcu Instrukcji).

3. Wytyczne zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych.
 - 1) przygotowanie budynku i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:
 - a) oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
 - b) dsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych,
 - c) zabezpieczeniu przed działaniem rozprysków spawalniczych, wszelkich materiałów i urządzeń palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich arkuszami blachy, płytami gipsowymi, kocem gaśniczym,

d) sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa ciepłego, lub rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,

e) uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych kablowych, wentylacyjnych znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzonych prac,

f) zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo niebezpiecznymi,

g) w miejscu prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo powinien znajdować się sprzęt gaśniczy umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru. Po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo należy poddać kontroli miejsca w którym prace były wykonywane oraz rejony przyległe.

Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego uprawnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.

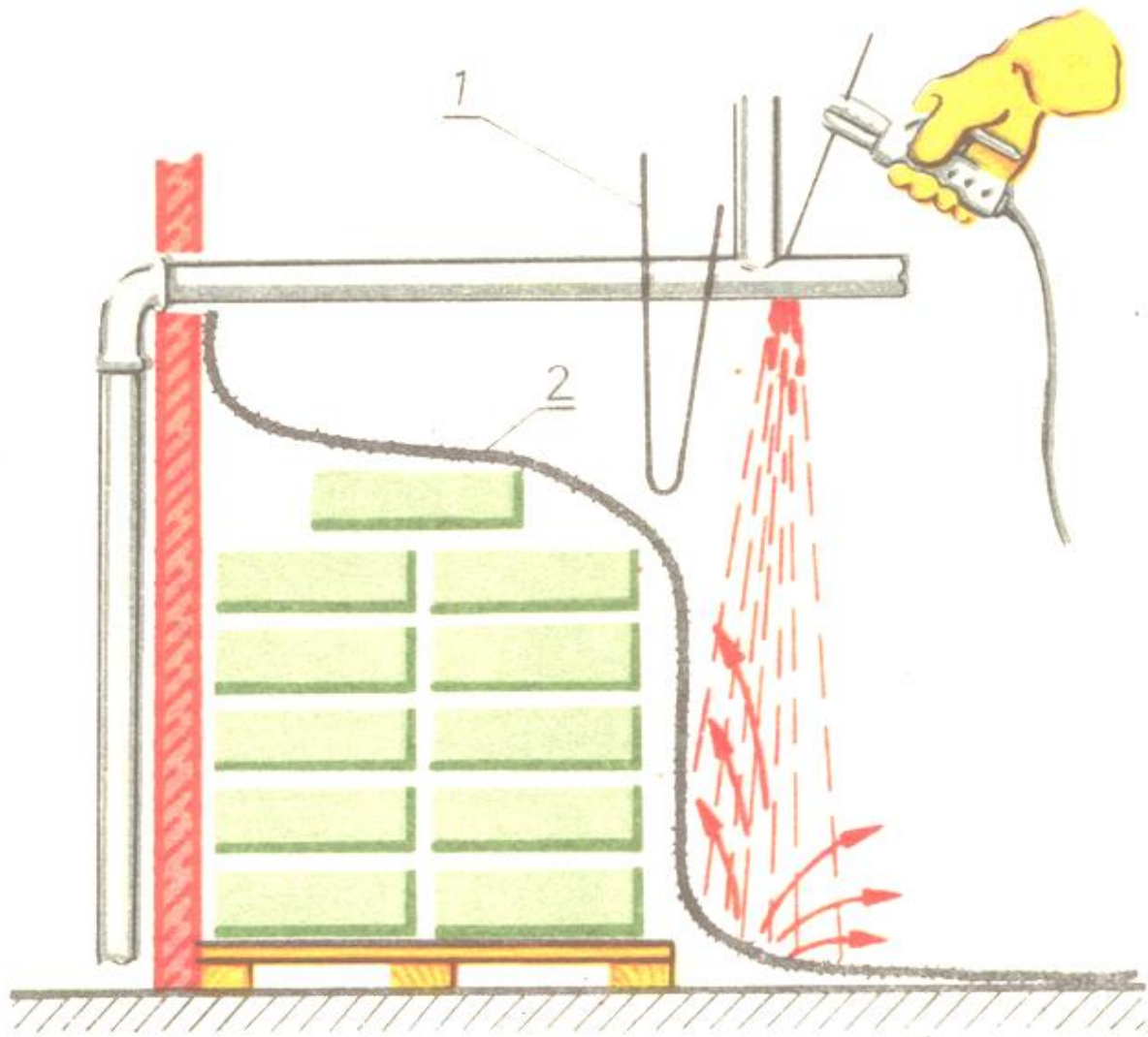
h) przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy zapoznać osoby, które będą prowadziły te prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie ich wykonywania, oraz rodzajem

i) przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania wybuchu lub pożaru,

j) sprzęt używany do wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

4. Ustalenia organizacyjne:

- ***całkowitą odpowiedzialność za zabezpieczenie pod względem pożarowym prowadzonych prac, ponosi wykonawca tych prac.***

Rys.1

Palne materiały, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe, osłaniamy w sposób gwarantujący bezpieczeństwo: 1-ekran z blachy, 2-koc gaśniczy

Rozdział VII

Zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasady jego obsługi i użycia

Zasady ogólne:

1. Podręczny sprzęt gaśniczy przeznaczony jest do gaszenia pożarów w pierwszej fazie ich powstawania. Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się wszelkiego rodzaju gaśnice (płynowe, pianowe, proszkowe, śniegowe), małe agregaty gaśnicze (do 25 kg. Środka gaśniczego) oraz koce gaśnicze. Przy ustalaniu rodzaju sprzętu gaśniczego stosuje się następujące zasady:
 - a) do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego, np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się gaśnice płynowe, pianowe lub proszkowe,
 - b) do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych topiących się pod wpływem temperatury, benzyn, alkoholi, olejów, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe, śniegowe, proszkowe,
 - c) do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych, np. propanu, acetyleny, gazu ziemnego) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe, śniegowe.
- 2) Przy rozmieszczaniu podręcznego sprzętu gaśniczego należy przestrzegać następujących zasad:
 - a) sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach, na korytarzach. W pomieszczeniach przy wyjściach na zewnątrz,
 - b) w budynkach wielokondygnacyjnych sprzęt umieszcza się w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeśli jest taka możliwość,
 - c) miejsca wyznaczone na sprzęt należy oznakować zgodnie z Polską Normą PN-92/N-01256/01,
 - d) do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1m,
 - e) sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki, miejsca silnie nasłonecznione),
 - f) odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m,
 - g) 2 kg środka gaśniczego zabezpiecza 100 m² powierzchni budynku,

GAŚNICE PROSZKOWE

Gaśnice i agregaty proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków, opierająca się przede wszystkim na ich działaniu inhibitującym (przerywającym) proces spalania będący reakcją chemiczną. Proszki przeznaczone są do gaszenia pożarów grupy A, B, C (drewna, papieru, tkanin, cieczy, gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem). Gaśnice i agregaty proszkowe stosuje się przede wszystkim tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia materiałów i urządzeń szczególnie cennych, które przy stosowaniu innych środków gaśniczych, a zwłaszcza wody i piany mogą ulec zniszczeniu. Ograniczenie stosowania proszków ma miejsce przede wszystkim w aparaturze i urządzeniach precyzyjnych, ponieważ proszek może spowodować zatarcie elementów ruchomych. Ze względu na wysokie ciśnienie robocze gaśnic i agregatów proszkowych, mają one zdolność do zasięgu rzutu strumienia proszku na odległość od 5 do 8 m. dla gaśnic i 12 m dla agregatu proszkowego. Mogą być eksploatowane w temperaturach od -26°C do 30°C .

GAŚNICE ŚNIEGOWE.

Gaśnice i agregaty śniegowe przeznaczone są do gaszenia pożarów cieczy palnych, gazów tj. grupy pożarów B,C, i E (np. metan. propan. acetylen) oraz pożarów instalacji i urządzeń elektrycznych, znajdujących się pod napięciem. Działanie gaśnicze dwutlenku węgla polega na silnym oziębieniu palących się materiałów oraz zmniejszeniu stopnia nasycenia mieszaniny palnej z tlenem. Ze względu na lekkość śniegu nie zaleca się stosowania gaśnic śniegowych na wolnym powietrzu i na wietrze. W takich przypadkach znacznie skuteczniejsze są agregaty śniegowe, dysponujące znacznym zasobem CO_2 . Obecnie na rynku znajdują się gaśnice śniegowe - o zawartości 5 kg CO_2 . Gaśnice wyposażone są w wąż o długości 1 m. Gaśnice śniegowe są zdolne do pracy w temperaturach od -25°C do 30°C . Stężenie dwutlenku węgla w pomieszczeniu powyżej 5% jest duszące a powyżej 8%, trujące. Należy być ostrożnym przy użyciu gaśnic śniegowych w małych pomieszczeniach. Po akcji gaśniczej dokładnie przewietrzyć pomieszczenie.

HYDRANTY WEWNĘTRZNE.

Wewnętrzna sieć hydrantowa jest zaliczana do stałych urządzeń gaśniczych wodnych. Sieć hydrantowa składa się z nawodnionych rur wodociągowych zakończonych zaworami hydrantowymi. Zawór hydrantowy jest usytuowany wraz z odcinkiem węża i prądownicą w szafce hydrantowej.

Użycie hydrantu w przypadku powstania pożaru polega na:

- otwarciu szafki hydrantowej,
- rozwinięciu węża połączonego z zaworem i prądownicą,
- odkręceniu zaworu hydrantowego,
- skierowaniu strumienia wody na ogniska pożaru przy pomocy prądownicy wodnej.

Hydranty wewnętrzne są przeznaczone do gaszenia pożarów grupy A., np. papieru, tkanin.

Hydrantu nie należy używać do gaszenia instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem – grozi porażeniem.

Szafki hydrantowe powinny być wyposażone w kompletny zawór, wężę i prądownice.

WODA.

Woda jest naturalnym środkiem gaśniczym występującym w przyrodzie. Posiada bardzo duże ciepło właściwe a więc do ogrzania się i wyparowania pochłania duże ilości ciepła (ze środowiska pożaru), zwilża płonący materiał, wytworzona para rozcieńcza atmosferę tlenu w środowisku pożaru, podawana pod ciśnieniem „zbija” płomień, wnika w pory i szczeliny, zatapia materiał przy podawaniu w dużej ilości.

Woda przewodzi prąd elektryczny, wchodzi w reakcje z niektórymi materiałami powodując zagrożenie np. z sodem, potasem, karbidem, nie miesza się z paliwami które będąc lżejsze od wody rozplývają się po jej powierzchni, powoduje kipienie płonących olejów i smoły, gwałtownie ochładzając rozgrzane części maszyn może powodować ich uszkodzenie (pęknięcie, trwałe odkształcenia konstrukcji, itp.).

Stosuje się do gaszenia materiałów organicznych stałych, np. drewna, słomy, papieru, tkanin, gumy, tworzyw sztucznych, alkoholi, do chłodzenia powierzchni zbiorników i konstrukcji budowlanych, płonących traw i lasów.

Rozdział VIII

Organizacja i warunki ewakuacji

1. Nadrzędnym celem, któremu muszą być podporządkowane inne zadania, jest ratowanie życia ludzkiego. Każdy pracownik powinien dokładnie znać wszystkie drogi ewakuacyjne oraz możliwości wydostania się z pomieszczenia, w którym pracuje lub przebywa. Drogi ewakuacyjne są to korytarze, klatki schodowe, drzwi na drogach ewakuacyjnych, schody i wyjścia ewakuacyjne prowadzące na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej.
2. W przypadku zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji osób i mienia z obiektu decyzję wydaje osoba odpowiedzialna za kierowanie akcją gaszenia pożaru. Decyzja ta musi zawierać informacje o zakresie ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu.
3. Przed ogłoszeniem alarmu i rozpoczęciem ewakuacji należy ustalić:
 - 1) źródła zagrożenia, lokalizację pożaru, kierunek rozprzestrzeniania się ognia, dymów i gazów toksycznych będących produktami spalania,
 - 2) ilość osób bezpośrednio zagrożonych, przewidzianych do ewakuacji w pierwszej kolejności,
 - 3) stan fizyczny i psychiczny osób przewidzianych do natychmiastowej ewakuacji,
 - 4) ilość osób zagrożonych pośrednio, przewidzianych do ewakuacji w późniejszym terminie,
 - 5) drogi i kierunki ewakuacji.
4. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstałym zagrożeniu, jego charakterze oraz konieczności ewakuacji.
5. Alarm o niebezpieczeństwie i konieczności rozpoczęcia ewakuacji powinien być ogłoszony za pomocą dostępnych środków łączności (np. telefon).
6. Kierujący akcją wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych grup ewakuowanych. **Osoby wyznaczone do ewakuacji wyprowadzają pracowników na korytarz i kierują ich do wyjścia z budynku. W pierwszej kolejności należy ewakuować pracowników z tych pomieszczeń, w których**

powstał pożar lub, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacyjnych może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Należy dążyć też do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej (z różnych względów) zdolności poruszania się. Natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach. Ponadto kierujący akcją ustala ewentualną potrzebę ewakuacji mienia, określając sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych przedmiotów, urządzeń i dokumentacji.

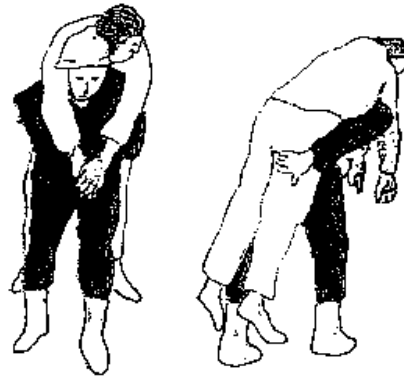
7. Osoby wyznaczone do prowadzenia ewakuacji powinny ściśle współpracować z kierującym akcją i wykonywać jego polecenia.
8. W przypadku odcięcia dróg wyjścia dla ewakuowanych, znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać ludzi w miejscu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę istniejących warunków ewakuować na zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego, przybyłych jednostek straży pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.
8. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji nachylonej starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na to, że w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych panować będzie mniejsze zadymienie. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać tkaniną zmoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
10. Po zakończeniu ewakuacji należy w miarę możliwości dokładnie sprawdzić czy wszyscy pracownicy opuścili budynek.
11. Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący ewakuacją zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji - dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej, a następnie podporządkowanie się poleceniom wydanym przez tegoż dowódcę.

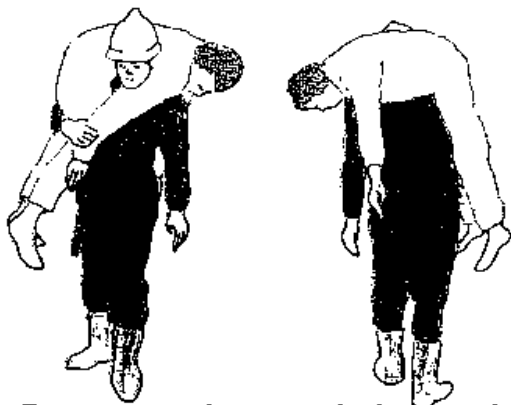
Obowiązki osób przebywających w obiekcie na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego:

1. Przerwać natychmiast pracę.
2. Wyprowadzić pracowników na korytarze i skierować ich do najbliższej klatki schodowej a następnie do wyjścia z budynku (Wyjście Ewakuacyjne).
3. W czasie trwania ewakuacji zachować ciszę i spokój.
4. Należy iść szybko, ale nie wyprzedzać innych aby nie powodować zamieszania.
5. Nie wolno zatrzymywać się, ani poruszać w kierunku przeciwnym do kierunku ewakuacji.

**Sposoby ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania się,
bez użycia specjalistycznego sprzętu ratowniczego****Wyprowadzanie przez jedną osobę****Wyprowadzanie przez dwie osoby****Przenoszenie przez dwie osoby
sposobem " kombinowanym "**

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "tłumokowym"

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "strażackim"

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "na barana"

Ewakuacja i zjawisko paniki.

Szczególnego znaczenia nabiera zapobieganie skutkom paniki, której możliwość istnieje zawsze, nie tylko w przypadku powstania pożaru, wybuchu lub katastrofy, czy innego wypadku, ale i w przypadku niewielkiego zadymienia. Ludzie wchodzący w skład grupy ogarniętej paniką całkowicie tracą swoje indywidualne cechy osobowości i stają się elementem groźnego, niszczącego tłumu, który nie kieruje się żadnymi przesłankami logicznego myślenia i rzeczywistej oceny sytuacji. Grupa ogarnięta paniką może sparaliżować i uniemożliwić prowadzenie akcji ratowniczej i zorganizowanego działania. Może w ślepych instynktach szukania ratunku spotęgować zagrożenie własne, ratowników i przyczynić się do innych groźnych wypadków. Przeciwdziałanie panice jest niezmiernie trudne. Dokonać tego mogą tylko ludzie o dużej indywidualności i autorytecie wśród ogarniętych paniką.

Przykładami środków przeciwdziałania panice są:

- a) osobisty przykład,
- b) zdecydowany nakaz,
- c) wykazanie nierealności niebezpieczeństwa,
- d) przeciwstawienie groźby większego niebezpieczeństwa,
- e) zagrożenia użyciem siły,
- f) użycie siły,
- g) unieszkodliwienie przywódcy paniki.

Opanowanie tłumu ogarniętego paniką, prącego naprzód, jest bardziej możliwe do wykonania dla osób znajdujących się z tyłu tłumu, niż na jego czele. W czasie akcji ratowniczej najczęściej występują małe formy paniki, której ulegają grupy lub pojedyncze osoby, znajdujące się w rzeczywistym lub urojonym niebezpieczeństwie, tracąc poczucie rzeczywistości i podejmując nieprzemyślane, bezcelowe i niebezpieczne działania, np. wyskakiwanie z okien czy chowanie się w trudno dostępnych miejscach. Przybycie ratownika z zewnątrz powoduje przekonanie, że zagrożenie nie jest niebezpieczne i istnieją drogi ratunku.

Obowiązki osób na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego.

1. Osoba kierująca akcją gaszenia pożaru – Kierownik komórki organizacyjnej lub Dyspozytor, do czasu przybycia Straży Pożarnej
 - a) zarządza przygotowanie pracowników do ewakuacji,
 - b) wydaje polecenie ewakuacji,
 - c) wyznacza osoby odpowiedzialne za ewakuację,
 - d) wydaje polecenie ewakuacji mienia ruchomego, a w szczególności przedmiotów wartościowych, dokumentów, materiałów łatwopalnych i wybuchowych z rejonów zagrożonych pożarem,
 - e) przed opuszczeniem budynku sprawdza czy wszystkie osoby zostały wyprowadzone,
2. Obowiązki pozostałych pracowników w przypadku ogłoszenia alarmu pożarowego:
 - a) natychmiastowego przerwania pracy,
 - b) brania czynnego udziału w akcji ewakuacyjnej,
 - c) wykonywania poleceń prowadzącego akcją ratowniczo - gaśniczą.

Rozdział IX

Instrukcja alarmowania w przypadku powstania pożaru, telefony alarmowe

Alarmowanie:

1. Każdy, kto zauważył pożar lub uzyskał informację o pożarze, obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:
 - a) osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru, narażone na jego skutki,
 - b) Kierownika komórki organizacyjnej – jeżeli pożar ma miejsce w godz. od 07⁰⁰ do 15⁰⁰
Kierownik komórki organizacyjnej niezwłocznie powiadamia Dyspozytora zm. Zakładu.
 - c) Dyspozytora zmianowego zakładu tel.: **112** – jeżeli pożar ma miejsce po godz. 15⁰⁰, w dni wolne od pracy, niedziele i święta.

Dyspozytor zm. zakładu po otrzymaniu wiadomości powiadamia :

Komendę Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej : tel. 998

Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie się pali - dokładny adres nr budynku i jego nazwę,
- co się pali - np. pokój biurowy, laboratorium, magazyn, mieszkanie, pomieszczenia produkcyjne,
- czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego,
- czy w rejonie objętym pożarem lub w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwopalne lub wybuchowe itp.
- należy podać numer telefonu, z którego mówimy, swoje imię i nazwisko.

UWAGA:

Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego, odłożyć słuchawkę i poczekać na ewentualne sprawdzenie.

1. W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

a) Pogotowie Ratunkowe – tel. 999

b) Policję – tel. 997

c) Pogotowie Gazowe – tel. 992

Akcja ratowniczo – gaśnicza.

1. Równoległe z alarmowaniem Straży Pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo - gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku, o ile nie zagraża to zdrowiu i życiu osoby podejmującej próbę gaszenia pożaru.
2. Do czasu przybycia jednostek Straży Pożarnej, kierownictwo akcją sprawuje:
 - W dni robocze w godzinach od 7:00 do 15:00 kierownik komórki organizacyjnej,
 - W dni robocze od 15:00 do 7:00 oraz w dni wolne od pracy, niedziele i święta Dyspozytor zm. zakładu.

3. Każda osoba biorąca udział w akcji ratowniczo-gaśniczej powinna:
 - a) w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając ewakuację z zagrożonych pomieszczeń,
 - b) wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do strefy pożaru (***nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem***),
 - c) usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenne urządzenia, ważne dokumenty oraz nośniki informacji itp.,
 - d) pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenia objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich,
 - e) ostatnia osoba opuszczająca obiekt zamyka pokoje na klucz. Klucz zostaje w drzwiach,
 - f) w czasie pożaru nie wolno korzystać z wind osobowych i towarowych.

Zabezpieczenie pogorzeliska.

1. Użytkownik obiektu jest odpowiedzialny za:
 - a) zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku na pogorzelisku aby zapobiec powstaniu wtórnego pożaru,
 - b) przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po uzgodnieniu z policją i po zakończeniu działalności komisji powołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyn powstania i rozprzestrzenienia się pożaru.

Rozdział X

I. Zadania i odpowiedzialność pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

1. Bezpośrednią odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa pożarowego budynku ponosi Kierownik komórki organizacyjnej i zobowiązany jest zapewnić:
 - przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,

- bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie budynku, a w szczególności możliwość ewakuacji w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia,
- właściwe wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy,
- przeszkolenie przeciwpożarowe pracowników,
- wyciągać sankcje przewidziane Kodeksem Pracy w stosunku do pracowników nie przestrzegających przepisów ochrony przeciwpożarowej,
- realizację przedsięwzięć zmierzających do poprawy bezpieczeństwa pożarowego w podległym obiekcie.

II. Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko powinni:

1. znać zagrożenie pożarowe budynku i na stanowisku pracy oraz sposoby przeciwdziałania możliwości powstania pożarów,
2. znać i przestrzegać przepisy przeciwpożarowe, w tym niniejszą Instrukcję,
3. znać zasady postępowania w przypadku powstania pożaru,
4. orientować się w rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych a także posiadać umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
5. znać warunki przeprowadzenia sprawnej ewakuacji osób i mienia,
6. w razie powstania pożaru brać czynny udział w akcji ratowniczo – gaśniczej i podporządkować się poleceniom kierującego akcją,
7. brać udział w szkoleniach przeciwpożarowych,
8. niezwłocznie zgłaszać usterki mogące spowodować pożar osobom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo pożarowe w budynku,
9. przestrzegać obowiązujące przepisy zawarte w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Rozdział XI

Zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi

Szkolenie w zakresie ochrony przeciwpożarowej ma na celu zapoznanie pracowników z obowiązkami i zadaniami w zakresie zapobiegania powstawaniu pożaru oraz zadaniami na wypadek powstania pożaru. Po szkoleniu każdy pracownik powinien znać:

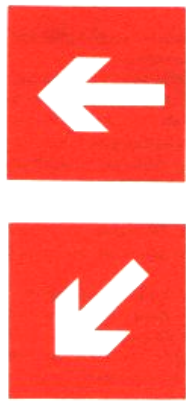

1. zagrożenie pożarowe występujące w budynku,
2. przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
3. treść niniejszej Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego,
4. przepisy przeciwpożarowe,
5. miejsca rozmieszczenia, przeznaczenie oraz obsługę podręcznego sprzętu gaśniczego,
6. zasady postępowania na wypadek pożaru i zadania poszczególnych pracowników.

Rozdział XII**Znaki graficzne z zakresu ochrony przeciw pożarowej oraz ewakuacji (z opisem).**

PN-92/N-01256/01

5

3.5. Znaki uzupełniające

Nr	Znak bezpieczeństwa	Znaczenie (nazwa) znaku bezpieczeństwa	Kształt i barwa	Zastosowanie
20	Ujęto w arkuszu 02 pod nr 1			
21		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały ^{a1)}	Do stosowania tylko łącznie ze znakami nr 1 do 3 i nr 10 do 13, dla wskazania kierunku do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego
22		Nie zastawiać	Znak okrągły Tło: białe ^{a1)} Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególne niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej, wyjściu ewakuacyjnym, przy dostępie do sprzętu pożarniczego itp.)

17		Zakaz gaszenia wodą	Znak okrągły Tło: białe ⁴³ Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione
18		Palenie tytoniu zabronione	Znak okrągły Tło: białe ⁴³ Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego
19		Zakaz używania otwartego ognia — Palenie tytoniu zabronione	Znak okrągły Tło: białe ⁴³ Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarem lub wybuchem

43726/1370420/01

3.1. Urządzenia sygnalizacji pożarowej i sterowania ręcznego

Nr	Znak bezpieczeństwa	Znaczenie (nazwa) znaku bezpieczeństwa	Kształt i barwa	Zastosowanie
1		Uruchamianie ręczne	Znak kwadratowy Tło: czerwone Symbol: biały ⁴³	Stosowany do wskazania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych (np. stałego urządzenia gaśniczego)
2		Alarmowy sygnalizator akustyczny	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały ⁴³	Może być stosowany samodzielnie lub łącznie ze znakiem nr 1, jeśli przycisk pożarowy uruchamia alarm dźwiękowy odbierany bezpośrednio przez osoby znajdujące się w obszarze zagrożenia
3		Telefon do użycia w stanie zagrożenia	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały ⁴³	Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczony dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego

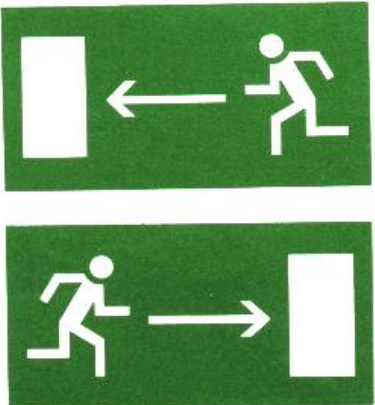
3.3. Sprzęt pożarniczy

Nr	Znak bezpieczeństwa	Znaczenie (nazwa) znaku bezpieczeństwa	Kształt i barwa	Zastosowanie
10		Zestaw sprzętu pożarniczego	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały ⁹¹	Znak ten jest stosowany dla uniknięcia podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy
11		Gaśnica ⁹¹	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały ⁹¹	
12		Hydrant wewnętrzny	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały ⁹¹	Znak ten jest stosowany na drzwiach szafki hydrantowej
13		Drabina pożarowa	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały ⁹¹	Znak ten jest stosowany do oznaczenia drabiny trwale związanej z obiektem i przeznaczonej do działań ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej

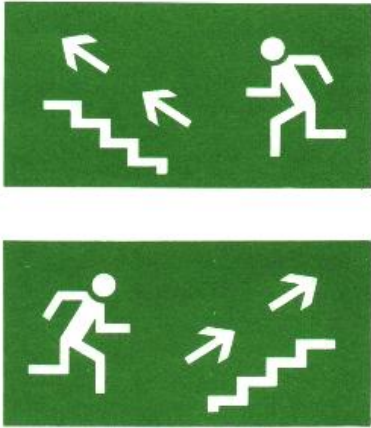

4

PN-92/N-01256/02

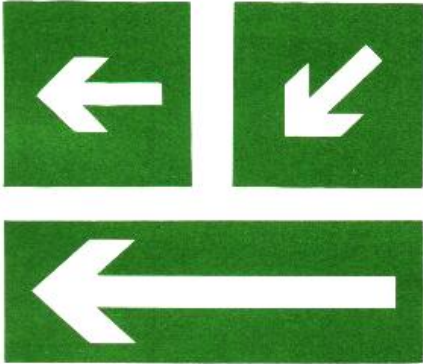
cd. tabl. 3

Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Kształt i barwa	Zastosowanie
1	2	3	4	5
2		Wyjście ewakuacyjne	Znak prostokątny Tło: zielone Napis: biały fosforescencyjny	Znak stosowany do oznakowania wyjść używanych w przypadku zagrożenia
3		Drzwi ewakuacyjne ¹⁾	Znak kwadratowy Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny i zielony	Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe)
4		Przesuwane w celu otwarcia ²⁾	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak stosowany łącznie ze znakiem nr 3 na przesuwanych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi przesuwanych
5		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo

cd. tabl. 3

Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Kształt i barwa	Zastosowanie
1	2	3	4	5
6		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub prawo
7		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub prawo
8		Pchać, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczony na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania

Tablica 3

Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Kształt i barwa	Zastosowanie
1	2	3	4	5
1		Kierunek drogi ewakuacyjnej	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia Strzałki krótkie — do stosowania z innymi znakami Strzałka długa — do samodzielnego stosowania

PN-92/N-01256/02

cd. tabl. 3

Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Kształt i barwa	Znaczenie
1	2	3	4	5
9		Ciągnąć, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczony na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania
10		Stłuc, aby uzyskać dostęp	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak ten może być stosowany: a) w miejscu, gdzie jest niezbędne stłuczenie szyby dla uzyskania dostępu do klucza lub systemu otwarcia b) gdy jest niezbędne rozbicie przegrody dla uzyskania wyjścia
¹⁾ Informacje dodatkowe, p. 7. ²⁾ Informacje dodatkowe, p. 8.				

Tabela zmian

Zmiana (numer i data)	Opis zmiany		
	Temat zmiany	Zakres zmiany	Wprowadzający zmiany
3. 19.05.2008 r	Uaktualnienie przepisów prawnych. Zmiany techniczne magazynowania kwasu azotowego	Cała instrukcja.	Włodzimierz Zagrodnik

Załącznik nr 1
do Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego

.....
Imię i Nazwisko

.....
Stanowisko

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem/łam się z postanowieniami zawartymi w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego i zobowiązuję się do jej przestrzegania.

.....
data i podpis przyjmującego oświadczenie

.....
data i podpis pracownika

Inowrocław, dnia

Załącznik nr 2
do Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego

**Zezwolenie nr / 200.... r.
na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo**

1. Miejsce pracy:

.....
.....
(budynek, kondygnacja, pomieszczenie itp.)

2. Rodzaj wykonywanej pracy

.....

3. Czas pracy, dzień..... od godz.do godz.

4. Zagrożenie pożarowo-wybuchowe w miejscu prowadzenia prac

.....

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru-wybuchu

.....

6. Środki zabezpieczenia:

g) przeciwpożarowe.....

.....

h) BHP.....

.....

i) Inne.....

.....

7. Sposób wykonania pracy

.....

8. Odpowiedzialni za:

a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pożarowo.....

.....

Imię i Nazwisko.....

Wykonano.....Podpis.....

b) wyłączenie rejonu prac spod

napięcia.....

Imię i Nazwisko.....

wykonano.....Podpis.....

c) dokonano analizy pomiaru par cieczy, gazów i pyłów.....

Imię i Nazwisko.....

wykonano.....Podpis.....

d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż.....

.....

Imię i Nazwisko..... wykonano..... podpis

9. Zapoznałem się z występującym zagrożeniem pożarowym. Stwierdzam przygotowanie i zabezpieczenie miejsca pracy oraz udzielenie odpowiedniego instruktażu.

.....
podpis wykonującego prace

10. Zezwalam na rozpoczęcie prac.....
w dniu..... od godz..... do godz.

..... podpis wykonującego podpis osoby upoważnionej do wydawania poleceń pisemnych

11. Prace zakończono w dniu..... o godz.

Wykonał..... Podpis

12. Sprawdzono stanowisko pracy i jego otoczenie i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót
(podpis odbierającego)

13. Odpowiedzialny za kontrolę po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych :

godz. kontroli podpis

godz. kontroli podpis

godz. kontroli podpis

godz. kontroli podpis

godz. kontroli podpis

W Z Ó R

Zatwierdzam:

Inowrocław, dnia

.....

Załącznik nr
do Instrukcji Bezpieczeństwa

Plan - konspekt ćwiczeń z ewakuacji obiektu lub jego części.

- 1.** Czas i termin przewidywanego ćwiczenia.....
- 2.** Zakres prowadzonej ewakuacji i miejsce zbiórki.....
- 3.** Cel ćwiczeń.....

.....

.....

- 4.** Osoba odpowiedzialna i wyznaczona do wykonania ćwiczenia.

1.

Imię i Nazwisko

Stanowisko

Funkcja

- 5.** Środki „POZORACJI” np.: nosze, wózki, koce. **Użyto:**

1.

2.

- 6.** Powiadomiono Państwową Straż Pożarną w dniulub FAX nr.....
o godzinie pismem z dnia

- 7.** Zakończenie ćwiczeń nastąpiło w dniu o godzinie.....

- 8.** Uwagi i wnioski.....

- 9.** Załączniki: rysunek lub szkic sytuacyjny.

Plan sporządził:

Podpis pracowników zapoznanych z instrukcją.

